

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	3 frt — kr.
Félévre	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

A lap megjelenik minden kedden.

Kialudt fátyla.

†
BAROSS GÁBOR

1848—1892.

Megrendítő, váratlan, mindent kört mélyen megrázó hír terjedt el tegnap délután az egész országban s döbentette meg annak minden lakosát.

Baross Gábor, a legnépszerűbb, a legnemesebb gondolkodású, vasszorgalmu és vasakaratu, sikereiben legáldásosabb miniszter, ki pártkülönbőség nélkül bírta mindenki tiszteletét, szeretetét és ragaszkodását, kinek merész alkotásait megszoktuk csodálni s ki többet tett rövid minisztersége alatt Széchenyi szellemében, mint minden elődje együttvéve, meghalt.

Meghalt munkás élete derekán 44 éves korában. Meghalt önmegtartó, megfeszített munkássága áldozatául. Meghalt egy könnyező nemzet mély fájdalmára, kormányunk pótolhatatlan veszteségére.

Nyugodjék békében a fáradságos, de dicsőséges és áldásos élet példányképe! Adjon lelkének örök boldogságot és békét Istene, kivel utolsó vágya volt kibékülni, bár szolgája későn érkezett halotti ágyá-

hoz! Egy egész nemzet áldása tegye könnyűvé haló porának a földet!

Betegségéről s haláláról a „Nemzet” után a következőket közöljük. A miniszter már márcz. hó utolsó napjaiban betegeskedett. Mindazáltal ápr. 1-én lement az Al-Dunához a Vaskapu-munkálatok megtekintésére. Ott leverte lábáról 40 fokos láza, de ágyában is dolgozott. Utolsó munkája volt a tömeges kinevezések aláírása. Betegsége hastyphus volt, mely veszedelmes mellhártyalobba ment át. Mult szombaton javulás állott be állapotában, izzadása csökkent. Dr. Korányi, háziorvosa Klempa és Puky Ákos szükségesnek látták az operatiót a vizenyő eltávolítására. Eleinte javult az operatió után, de vasárnap este nyugtalanító hírek terjedtek el a városban. Az odasiető Korányi tanár már eszméletlen állapotban találta. 10 óra után pár perczele magához jött s papot kért. A pap későn érkezett s azzal fogadták: „Elkészt tiszteendő ur!” Baross pontban 11 órakor hétfőn meghalt élete 44-ik évében.

Halála híre gyorsan elterjedt a fővárosban s nagy rémületet keltett. A képviselőházban félbeszakították az ülést s minden párt részéről a fájdalom hangján tett nyilatkozatok járultak az elnök elnapoló indítványához. Beszéltek: Apponyi, Thaly, Lits Gyula, Tisza Kálmán, kik pártjuk részéről kiküldettek a részvét kifejezése iránt tanácskozni. A tőzsdén, hol legjobban érzik a veszteséget, nagy rémület volt. A Lloyd-társaság azonnal kitűzte a gyászlobogót.

Bellusi Baross Gábor született a trenseny megyei Pruszina községben, az átalakulás nagy évében, 1848-ban, június 6-án. Gimnasiunai tanulmányait a győri benczés főgymn.-ban végezte, hol kedvelt tanítványa volt Vasary Kolosnak, a mostani hercegprimásnak. Jogi tanulmányait a bpesti egyetemen végezte. 1871-ben ügyvéd lett. Trensenben előbb a törvénytudóknál, majd a megyénél aljegyző, utóbb első aljegyző lett. A magyarosítás terén nagyobb tevékenységet kifejtendő, megalapítja a „Vágvölgyi Lapok”-at. 1875-ben a puchó-illavai kerület országgyűlési képviselőjévé választja, mely hivatásában nagy munkásságot fejt ki, nem mint szónok, de mint szakértő, szorgalmas előadó. Majd az országgyűlés jegyzője lett, a delegatióba választatik s ott is mint jegyző működik. 1883-ban a közmunka es közlekedési miniszterium államtitkáráként fejt ki nagy munkásságot, megállapítva e tárczában a pontosságot s hivatali rendet. Ez állásában a postatakarékpénztár létesítésével viv ki magának érdemeket, 1885-ben a Tiszakabinet közlekedési minisztere. Ez időtől fogva a legáldásosabb s legmerészebb reformok egész sorozatát létesíté. Ritka kitartásáról tanuskodik, hogy minden ügyirat kezén ment keresztül. Nagy művei: a posta és távirtda egyesítése. Posta s egyéb díjak leszállítása a forgalom emelése czéljából, s e tekintetben nemzetközi egyezmények létesítése. Legtöbbet tett talán az utak, hidak és középítészet érdekében. Nagy érdeme a helyi érdekű és társasági vasutak állami kezelés alá vétele. A zóna-rendszer nagy

TÁRCZA.

Azokról a felesleges emberekről.

Ha rossz hazafinak fognak is tartani, már én mégis csak kimondom, hogy bizony vannak felesleges emberek! Beh jó volna pedig, ha a m. kir. országos statisztikai hivatal részéről kimutatott 8 millió magyar között egy sem volna! De hát van! Ilyenek közé kell számítani mindjárt a humoros tárczairót is! Különben erről a m. t. olvasó tul a rendén is meg fog győződni.

Vannak különböző feleslegességek, van szükséges feleslegesség és van felesleges bőség.

Igen sokszor a legfeleslegesebb emberek a legszükségebbek, már t. i. azok, a kik a legtöbb felesleggel rendelkeznek, a kik azonban, midőn szükségünkben hozzájuk fordulunk, tőlünk rendesen elfordulnak!

De hát hiába, ez a felesleg és a szükség kölcsönös hibája!

A legfeleslegesebb emberek közé tar-

toznak kétségen kívül — már csak kimondom — az agglegények.

Az élet ugyanis egy nagy színház. Az agglegények színészek, kik ifjúságukban a gyengéd szerepeket csak mint vendégszereplők játszván, addig vendégszerepeltek, míg egyszer még a családapák kora is elvonult fejük felett s most öregek az élet színpadán biztos szerződöttesre már nem találhatnak s így csak megbízható házitanácsadók-ként szerepelnek.

De hát hogy lesz az agglegény? Az emberi szívek kérdés és feleletjáték. A férfi szívek a kérdések, a női szívek a feleletek. A kérlelhetetlen sors összevegyíti a kártyákat, kihuzza a feleleteket s a kérdéseket. A férfiak, kik nem nőszülnek, a kihuzatlan kérdések.

Agglegényekről levén szó, bemutathatnám az érem másik oldalát is, de hagyjunk tért a komoly gondolkozású agglegényeknek is!

Legujabban sokat beszélnek a világ tulszaporodásáról s attól félnek, hogy nemsokára annyi ember lesz a földön, hogy helyök sem lesz. Pedig éppen ma minden ember helyet keres.

Mindenki helyet ajánl s ígér s még sem lehet hozzájutni. Ha jön a szerény kérelmező s egész alázatosan helyért folyamodik, a legelső, a mivel fogadják: „Foglaljon helyet!” Beh szívesen tenné! „Hisz éppen azért jövök, mondja szegény, csak megkaphassam! Erre már kitérő választ kap: „Gondolja magát helyzetemben!” Gondolja ő örömet, de hát ki adja oda a helyet.

Igen nagy mesterség valakinek saját helyét jól betölteni s igen kevesen vannak, kik ezt magukról elmondhatják, mert azok, kik tehetnék, nem teszik, a kik pedig teszik, azok rendesen nem tehetik. Nem lehet azon csodálkozni, hogy akad tudós napjainkban, ki azon töri fejét: Vajjon az az ember teremtett-e a azért, hogy helyét betöltse, vagy a hely teremtett-e, hogy emberét kitöltse?

Minden másodperczen születik ember, s minden másodperczen el is hal; az emberek túlnépesedését illetőleg tehát az egyensúly ekként helyre volna állítva, ha azt más körülmények is meg nem zavarnák. Ki áll azonban jól, hogy azon másodperczen, midőn egy szellemes ember meghal, egy nem szellemes ember születik?

következetességgel való keresztülvitele. A vasutakon a fűtés, világítás, kényelem stb. javítása. 1889-ben kezébe került az ipar és kereskedelem ügy is. Azóta örök hála kötelezte Magyarországot kereskedőit s iparosait. Megalapította a kereskedelmi társaságot, új vászszöveteket kötött az előbbi elzárkózottság káros következményeit megszüntetendő. A Lloyd gőzhajó-társulattal való szerződés felbontása s az Adria-tenger hajózási részvénytársaság újjászervezése által nagy lendületet adott tengeri forgalmunknak. A vasárnapi munkaszünet jó szívről tanuskodik. Leghatalmasabb alkotása, a Vaskapuszabályozás közben érte önfeláldozó munkássága folytán betegsége s halála, s mi megdöbbenve állunk e vastermészet, óriási physicum s hatalmas energia ily váratlan, érthetetlen rombadőlésének szomorú tragédiája előtt. A katasztrófáról ő felségét sürgönyileg értesíték, ki hogy mennyire szerette elhunyt miniszterét, azzal is megmutatta, hogy a Lipót-rend keresztjével tüntette ki s belső titkos tanácsosává választotta. A nagy férfiúi miatti fájdalom városunk is mélyen érzi. Tegnap városszerte nagy volt a megdöbbenés és részvét. Ma középületeinken gyászlobogók hirdetik hazánk s közvetve városunk pótolhatatlan veszteségét. **F.**

Egymást megértve . . .

A szép május elseje elmúlt s ezzel azt hisszük több európai állam meggyőződhetett arról, hogy a munkás kérdés immár sötét, sűrű fellegként borul a 19. század utolsó tizedében a társadalomra.

Magyarországon hála Istennek még nagy veszély nincs. Hogy a mi levegőnkbe is eljutott egy egy csirája ama veszedelmes elveknek és sötét mozgalmaknak, azt mi tudjuk legjobban, kik a munkás nép közt élünk, de erős a meggyőződésünk, hogy még mindig ellent lehet állani a veszedelemnek.

Am a tizenkettedik óra felé közeledünk, nem szabad vesztegelnünk, hanem minden időt felhasználnunk arra, hogy a munkás népet meggyőzzük arról: sorsukat szívünkön viseljük és jogos kívánalmaiknak eleget teszünk.

S a mi a legnagyobb gyanút kelti az emberek tulszaporodásának egyensúlyát illetőleg, hogy itt vagy ott igen nagy a halandóság. Ez mindenestre szerencsétlenség. Egy újságírónak sem jut azonban eszébe, néha-néha a legnagyobb szerencsétlenséget jelenteni, s azt írni, hogy itt vagy itt a legnagyobb halhatatlanság uralkodik.

Pedig ma annyi halhatatlan ember van, hogy utóljára nagyon is sok ember fog élni. Ha az újságokat olvassuk, annyi sok halhatatlan költőt, író és művészt tanulunk belőlük ismerni, hogy ha valaki a tömegben másnak lábára hág, egész nyugodtan így mentheti magát: „Bocsánatot kérek, halhatatlan ur!”

Minden pillanatban halljuk vagy olvasuk valakiről, hogy magát ez által vagy más által halhatatlanná tette. Mi lesz ennek a vége? Utóljára odajutunk, hogy nekünk halandóknak helyünk sem lesz a halhatatlánok miatt. Egy a vigasztaló még is, hogy 100 halhatatlan közül 99 éhség folytán hal meg s a századik is csak a többi 99 éhhalála jussán marad életben.

A „lenni” és nem a „birni” a halhatatlánok segédigéje. Létök soha nem szü-

A magyar kormány csak a napokban adta fényes bizonyosságát annak, hogy a munkások nagy táborából felénk hangzó kiáltást megértette.

Két igen fontos törvényjavaslat van hivatva két igen régen érzett hiányon segíteni és ezek: a munkások betegségleyezésének és a balesetek ellen való biztosításának ügye.

Ez alkalommal csak a munkások balesete ellen való biztosítás kérdéséről szólunk pár szót.

Külföldön, különösen ott, hol a gyári élet kifejlődve van, már régen gondoskodtak arról, hogy azon munkások, kiknek élete lehet mondani minden lépten-nyomon koczkára van téve, szerencsétlenség esetén (pl. ha munkaképtelenné válik) ne legyen kitéve a koldulásnak. Vagy ha életét veszti, családja, gyermekei ne legyenek földönfutókká, hanem részesüljenek némi segítségben.

Ki fogja tagadni, hogy ez: biztosítani a szegény munkást a baleset ellen, nem csak kegyelete, méltányossága kell hogy legyen a társadalomnak, de kötetlensége is? Az állam gondoskodik saját hivatalnokairól, nem hagyja el, ha azok munkaképtelenné lesznek vagy nem hagyja a nagy világban árván az árvákat sem. Vajjon az a munkás ember nem áldozza e fel két karját, munkarejét, nem koczkáztatja-e sokszor életét épen úgy a nagy társadalom érdekében, mint a hivatalnok esztét, pennáját és idejét.

Hja, azt mondják erre sokan: az állam az ő hivatalnokainak nem ad más (nyugdíj vagy halál esetén sem) mint azt, a mit tőlük, az ő saját fizetésükből lassan lehuzott. Hány-szor és hány-szor keservesen nélkülözték, talán szájuktól vonták meg azokat a részleteket, melyek a nyugdíj alapba mentek.

Helyes dolog. A munkás sem kíván az államtól valami óriási áldozatot. Csak azt kívánja, hogy biztosítsa őket hasonló módon, hogy gondoskodjék eszközről, melyek lehetővé teszik az ő bekövetkező szomorú események ellen való biztosítását is. Valamint ott a szegény hivatalnoknál is a jövő sötét képe, ha áldozatok árán is, de befizettetett azokat a nyugdíj-részleteket: úgy a munkásoknál is megteszi a hatást

nik meg, de zsebök sem telik meg soha! Lenni vagy nem lenni! ez a kérdés! Birni vagy nem birni, ez a felelet. Az élet időhöz van kötve, s az emberek is majdnem olyanok, mint az időszők, az igék. Régebben az igék, talán most is, cselekvők s szenvedőkre osztattak fel. Az embereket is bátran lehet ily formán osztályozni. Sajnos azonban, igen gyakran fordul elő, hogy épen a cselekvők szenvednek legtöbbet és sokszor szenved egyik azért, a mit a másik cselekszik. S a mint az igék között vannak olyanok, melyek sem cselekvést, sem szenvedést nem fejeznek ki, a középigék: például „élni”, úgy az emberek közt is igen sokan vannak, kik így fogják fel a boldogság fogalmát.

A férfiak a rendes igék. Egyik ismerősöm azt mondta erre, ha ez áll, akkor a nők rendetlen igék, de miután azt válaszoltam reá, hogy a férfiak is csak azért tartoznak a rendes igék közé, mert úgy az egyik, mint a másik egyformán ugyanazon systema szerint hajtogattatik a nő által, elhallgatott.

Az azonban nem csak felesleges emberek, de felesleges igék és idők is vannak. Menyire felesleges például e szó „volt”. Halál kaszájaként függ minden felett. E szóban

arra nézve, hogy saját keresményükből te-rementsenek maguknak a jövőre ótalmat.

A napokban történt, hogy a szatmári egyik gőzmalomban Barabás nevű fiatal munkásnak kezét szétzúzta a gép. Alig pár hete szabadult ki az erőteljes ifju a katonaságtól s ime ma már munkaképtelen s az marad egész életében!

Nos ezzel mit tegyen az állam? Ideje nem volt még arra, hogy saját munkája után befizesse a nyugdíjrészleteket! Hát az ilyet engedjük nyomorultan bolyongni a nagy világban?

Itt lépjen közbe az állam és tegye meg az áldozatot. Vagy a mi szintén természetes, itt kényszerítse áldozatokra, illetőleg gondoskodjék arról, hogy e célra időnkint, meghatározott arányban a gyárosok, malomtulajdonosok bizonyos százalékot fizessenek. Így ki lesz egyenlítő az a kis különbség, a mi a fiatal munkások balesetek ellen való biztosításánál mutatkozik.

Egy szóval a munkások balesete ellen való biztosítás az államnak régi kötelessége volt s ha most e kötelességének eleget tett, csak arról nyújtott tanubizonyoságot, hogy őszintén és igazán óhajt segíteni a magyar munkások bajain.

Jobb is lesz így e sokat szenvedett, annyi belviszályt átélte hazában, egymást megértve, egymást testvérként szeretve munkálkodni a jövő boldogságán. Azért a haza szent érdekében kell kérnünk a munkás embereket, ne hallgassanak a külföldi lázongókra, kik legfőképpen kincsünket: a belbékét a testvériességet akarják elrabolni.

X.

Hazánk.

Dr. Zalka János győri püspök 25 éves főpásztori kormányzásának jubilaris ünnepét május 5-én ülte meg szerető hivei és tisztelői örvendezése közt. A kitűnő egyházfejedelem, ki főpapi nagy erényei, az egyház iránt tántorithatatlan hűsége és buzgósága, mély tudománya, és kiváló jótékonyásával egyaránt kimagasló diszót képezi egyházunknak, a tisztelgők számtalan sorát fogadta e

volt az idő legnagyobb erkölcsisége rejlik. Az a szívnek a volt, a mi a zsebnek a „birt”. A mult, a költő szerint a mi elveszett paradicsomunk. A jövő a képzeleté, a jelen a gastronomus szerint a gyomoré, s csak a mult a szívé. A multban nyugosznak légváraink, a multból virulnak rózsáink, onnan tündökölnék fénylő csillagaink, onnan intgetnek szeretteink, eltemetett kívánságaink, reményeink.

A mult özvegysége a léleknek, ha jelenünk már meghalt, s a jövő nem kecséget reménynyel. A jelenben kunyhót épít magának mindenki, a jövőre aranyos légvárakat, kápolnákat, azonban csak a multban épít, melyhez mindig elzarándokol, ha a kunyhó összeroskad s a fényes légvárak szétfoszlanak. A felesleges emberek közé számíthatjuk még az ugynevezett szellemes embereket is, kiknél sokkal több a szellem, hogy semmint emberek megélhetnének. Hát a költők, a természet e bakterei, kik kiáltják hányat kell ütni a természet órájának. Ha ők nem volnának, talán nem is tudnánk, hogy tavaszodik. Pedig hány szerkesztő rejteget titkos fiókjában már most egy tavaszi dalt, sóhajt, fuvalmat!

Ha azonban a költőket a felesleges em-

napokban; József főherceg saját fiát küldé a kitünő főpap üdvözlésére. Papsága ez alkalommal diszművet is adott ki, melyből kitűnik, hogy a jótékony és maga iránt szigorú főpap 25 évi püspöksége alatt 800,000 frtot adott jótékony czélokra. Jubilaumát is a győri kath. elemi iskolák javára tett 20,000 forint alapítvánnyal tette emlékezetessé.

Az országgyűlés idejét a múlt hét legnagyobb részében a földmívelési tárca költségvetésének tárgyalása foglalta le. A felszólalók valamennyien egyetértének abban, hogy közgazdaságunk nagyon szomorú, és a mi még szomorubb ennél, ez állapottal szemben kormány, törvényhozás a legnagyobb mértékben közönyös. A felszólaló képviselők közül kiválóan alapos, szakszerű és nagy figyelemmel hallgatott beszédet mondott Hortoványi József a „Magyar Állam” szerkesztője, ki meggyőző adatokkal mutatta ki a közép- és kisbirtokosok hanyatlását s erélyes agrár-politikát követelve a kis birtokmegkötésében és a helyi autonóm gazdasági szövetkezetekben reá mutatott a kibontakozás irányára is.

A koronázási jubileum a főváros nagy előkészületeiből következően, történeti nevezetességgé látványosságzámba fog menni. A kivilágítás lesz egyik főpontja az ünnepnek. Villamfényben fog uszni a főváros. A lánczhydról 10,000 rakétát fognak föleregetni, a Dunán hajókon egy város romát fogják bemutatni, őrtűzek lesznek a hegyeken és a Gellérthegyen is nagyszerű tűzijáték. Csak a kivilágítás 10,000 frtba, a tűzijáték 80,000 frtba fog kerülni. — A főuri lovasbanderumba, melynek élén br. Aczél Béla, és gr. Károlyi István áll, egyre többen jelentkeznek. Diszkocsik menete is tervben van.

A zsidó vallás egyenjogusítására vonatkozó szándékát a kormánynak az újabb értesítések megegyeztek.

Gyárégés. Budapesten máj. 1-én, a Nicholsonféle legnagyobb gazdasági gépgyár, mely 600 munkásnak adott kenyeret, valószínűleg gyújtogatás következtében leégett. A kár 300,000 frt, melyet a Fonciére-intézet fizet ki.

Horvátok gyűlése. A horvátok azon pártja, mely Horvátország, Dalmácia, Bosz-

berek közé soroljuk, vannak ismét mások, kik egy bizonyos pontig, egy bizonyos demarcationalis határig nagyon is nem feleslegesek, a költők igen jól ismerik őket, de azt hiszem a halandók is, vajjon kitalálja-e a szíves olvasó? A hitelezők.

Mig ugyanis a pénzt nem kölcsönzik, addig szörnyen szükségesek, a mint azonban hitelezőkké lesznek, rögtön, nagyon is feleslegessé válnak. Mert azt hiszik, hogy pénzüket vissza kapják.

A felesleges emberek így meghatározott neméről azonban igen jó nagy tisztelettel beszélni, mert hát ki tudja?!

A felesleges emberek közé lehet még számítani igen sok irónőt is.

Az irodalom tabled'hote-jánál helyet foglalhatnak a hölgyek is, élvezhetnek, gyengéd kezeikkel az étkeket is körülhordozhatják, de se ne főzzenek, se ne tálaljanak. A hölgyek vezessék az emberiséget, de ne bontsák alkataira, ítéljék meg az embereket, hisz ebben különben is mesterek, de ne írják le, regényeket is játszhatnak, ha épen kedvök van, de legalább ne nyomassák ki. Adjunk még helyet a felesleges emberek között „a becsületes megtalálónak” is, a

nia, Hercegovina és Istriából Magyarországtól független nagy Horvátországot szeretne alkotni, gyűlést tartott Fiumében. Szerencse, hogy ez ábrándnak valószínűsítése ez időszerint nagyon sok akadályba ütközik, mindenek fölött pedig abba a nagy akadályba, hogy a horvátok józanabb nagy többsége tavoltartja magát ez ábrándtól. Ehhez tartoznak — ugy látszik — Fiume horvátjai is, akik távolléttel tündökölték e gyűlésen.

A tanulók és a fürdés. A közokt. miniszter, ki az ifjúság testi nevelésére kiváló gondot fordít s e czélból a tornázást és korszolozást nem rég ajánlta melegen rendeltileg, a napokban ismét rendeletet intézett a tanintézetekhez, felhíván őket, hogy a tanulókat gyakori fürdésre és uszásra buzdítsák s ennek lehetőségét megkönnyítsék.

A tisztviselők nagy öröme a pénzügyminiszter kijelentette az országgyűlésen, hogy a fizetés-emelés f. é. július 1-től lesz számítva akár tárgyalja le az országgyűlés a javaslatot addig, akár nem.

Vallás-üldözés. M a m u s i c h Felix szabadkai plébánost nem csak elítélték azért, mert lelkiismeretbeli kötelessége szerint keresztelt és a keresztelés anyakönyvi kivonattát ki nem szolgáltatva, hanem az ítéletet — ami eddig még sehol sem történt, végre is hajtották s a 10 frt bírságot foglalás utján vették meg rajta.

Debreczen városa tegnapelőtt tartott közgyűlésen a következő határozatokat hozta a koronázási jubileumra vonatkozólag: Üdvözlő feliratot intéz a királyhoz; küldöttséget meneszt a Budapestten rendezendő országos ünnepélyre. Azt az indítványt, hogy a város a jubileum emlékére huszezer forintos alapítványt tegyen, melynek kamatait egyik évben valamely irodalmi, másik évben valami művészi czélra fordítsák, a közgyűlés lelkesedéssel fogadta.

Külföld.

Ausztria. Az osztrák kormány nagyon meg van akadva a valuta-rendezéssel. A birodalmi gyűlés többsége ugyanis ellentétes állást foglal el a kormány ezen tervével szem-

kikre oly sokszor apellálnak, de a kik oly ritkán kerülnek elő; a becsületes embernek nem szabad semmit sem találnia — még pártfogót sem. A „becsületes megtaláló” jelző, különben is csak olyan szólamód, csak olyan hízeltérféle a rendőrség részéről.

De hol is volnának a becsületes megtalálók, mikor senkinek sincs elveszteni valója. Egyet lehet, egyet szabad ma csak elveszteni: a — pert. Ezek a becsületes vesztők! Fájdalom, ritkán lehet azonban a becsületes vesztőkhöz pendentokat, becsületes pernyerőket is találni. A per, ez a valódi paradicsom, melyet a földön csak elveszteni lehet, de megnyerni soha.

Vannak még más felesleges emberek is, például a jegyzőkönyv-hitelesítők ünnepélyes alkalmakkor. Sorolhatnék még fel felesleges mondásokat is, félő azonban, hogy a szíves olvasó — a minthogy igaz is — ily felesleges mondásoknak találná tartani az én mondásaimat is, s ezért nem veszem tovább igénybe a szíves olvasó felesleges idejét.

Dr. Irinyi Tamás.

ben, mert abban állítólag Magyarországnak sok előny jutott. Taaffe gróf miniszterelnök most azzal fenyegeti az ellenzékét, hogy a magyarok önállóan rendezik a valutát, ha a reichsrat esetleg leszavazná a javaslatot.

Franciaország. A püspöki javadalmak zár alá vétele van mostanában napiranden Franciaországban. Legutóbb msgr. Turinaz nancy-i püspök javadalmát helyezte zár alá a kormány, még pedig azon büneért, mert egy „Mentsük meg a keresztény Franciaországot!” című röpiratot főpásztori jóváhagyásával látott el. Az illető röpiratban a kormány a következő passzust inkriminálja: Mindnyájan, szavunkkal, tekintélyünkkel és felelősségünkkel védelmezni akarjuk a papság szavát, tekintélyét és felelősségét s készséggel akarjuk annak következményeit elviselni, amelyek az egyház védelmezéséből rája és reánk bekövetkezhetnek; de a mi valódi biztosítékunk, valódi hatalmunk egyseges fellépésünkben rejlik. — Még egy józanabb liberalis lap is megsokalja a kormány erőszakoskodását és így kiált fel: „Tudvalevő, hogy a törvény megtiltja a papságnak azt az egységes eljárást, melyre a püspök által jóváhagyott röpirat fenti tétele czéloz; amit a törvény a szocialistáknak megenged, attól egyenesen eltiltja a püspököket és papságot.”

— XIII. Leo pápa a napokban újból levelet intézett a hat francia kardinálshoz. Megköszöni ebben legutóbbi enciklikájának támogatását, a mely az előre látott támadások ellenére is megtermi a maga gyümölcsét. Az enciklika alapeszméje az volt, hogy a katolikusokat egyesítse az egyház oltalma érdekében. — A katolikus egyház ellenségei csakhamar belátták annak kiváló fontosságát. De azóta sajnálatos dolgok történtek Franciaországban. Egy komplot felbujtói, kik Franciaországban a kereszténységet akarták megsemmisíteni, éppen az enciklikát használták fel vádjaik alapjául. Ha a pápa ezekkel a dolgokkal szemben hallgatásba burkolózott volna, olyan színben tűnt volna fel, mintha azokat helyeselné; s éppen ezért, hogy Franciaországot megmentse egy végzetes csapástól, megírta, hogy a katolikusok ezt a veszedelmet elhárítják, ha valamennyien egységre törekcsenek és a megtörtént tényeket minden utógondolat nélkül elismerik. Arra nézve, hogy miképpen járt el a katolikus egyház a kormánnyal a forradalom alatt és Napoleon idejében, félreértették az enciklika egynehány szavát, mert az enciklika nem mond egyebet, mint hogy a keresztények közt egység legyen s hogy összes erejüket hazájuknak szenteljék. A levél ezután figyelmezteti a franciaországi katolikusokat, hogy szorosán kövessék a pápa utasításait. A katolikusok kötelesek még politikai ügyekben is a pápának engedelmeskedni, mihelyt azok egyházi érdekeket érintenek. A pápa különböző magatartásában — végzi a levél — melyet Olaszország és Franciaország katolikusaival szemben elfoglal, nincs semmi ellentmondás, mert Olaszország vakmerő erőszakkal nagy méltatlanságot követett el a szentszék jogain.

Németország. A porosz kormány nagyon kényelmetlennek találja azt a helyzetet, hogy a keresztény alapon álló németországi lapok kétségbe vonják, mintha a kormány a keresztény elveket szolgálná. A keresztény lapok felfogása, ellen küzdött a miniszterelnök és vallásügyi miniszter minapi beszéde, e felfogás ellen akar szólni a következő félhiv. közlemény is: „Eulenburg gróf minisz-

terelnök és dr. Bosse kultuszminiszter beszédei után senki sem kételkedhetik abban, hogy a legutóbbi miniszterválság megoldásának módját épen nem használhatták csupán szükségből, hanem komoly kísérletről van szó. A kontinuitás programja, melyet Zedlitz gróf utóda hirdetett, az egyedüli alap, a melyen a legfőbb vitás kérdéseket megoldhatják. — Csak az a kérdés, hogy a ker. körök hisznek-e a biztatásnak. — Mint a „Kreuzzeitung” jelenti, a hadügyminiszter egészségére való tekintetből legközelebb visszalépni szándékozik. Utódja lesz Holleben tábornok, az I. gárdagyalogsági hadosztály parancsnoka.

— A vallásoktatás érdekében fontos mozgalom indult meg Poroszország nyugoti tartományainak protestans hívói közt. U. i. a nyugot-poroszországi konzisztoriumban egyhangulag fogadták el azon indítványt, hogy a konzisztorium, támaszkodva a porosz alkotmány 24. fejezetére, követelje a kormánytól, hogy a vallástant az iskolákban kizárólag a lelkészek oktassák. Egyben elhatározta a konzisztorium, hogy e határozatát a többi konzisztoriummal is tudassa és azokat támogatásra felkérje. Katolikus részről nagy örömet kelt e mozgalom, mert ez által erőteljes támogatásra lel azon kath. akció, mely már évek óta indult meg hasonló cél megvalósítására.

Az anarchisták május 1-én a megelőző rémhírek dacára elég nyugodtan viselték magukat egész Európában. Nagyobb tüntetések voltak Brüsszelben, hol 4000 socialista vonult végig az utcákon forradalmi dalok közt. Londonban 300,000, Hamburgban 33,000 ember vett részt a tüntető körmenetben. Rómában, Forliban, Ravennában petardákat robbantottak fel, Bolognaban ablakokat és kirakatokat törtek össze. Palermóban 20 kiló dinamitot loptak el, de szerencsére a tolvajokat elfogták. A máskor zajos és eleven Párisban halotti csend uralkodott e napon; az idegenek és jobb módúak a félelem miatt elmenültek a városból, az ott maradt lakosság házaiba vonult vissza. Ennyire sikerült megfélemlíteni 3 millió embert az anarchistáknak. E csendet azonban 80,000 szuronynak köszönheti Páris. Lüttichben a sz. Márton-templomban történt nagy dinamit-robbanás, nagy rongálást idézett elő. Május 2-án egy grófné palotája ellen ismét bombamerénylet történt, romba döntve a palota egyik részét s megsértve a szomszéd házakat is. Korfuban 500 kiló dinamitot loptak el.

Szerbiában. Belojevácon egyszerre négyszáz mohammedán vallású cigány tért át a keresztény hitre. A megkeresztelkedő törzs ünnepi díszben jelent meg, a nők felrakták összes arany és ezüst ékszereiket, üvegyöngyeiket, színes szalagjaikat. A fiatal leányok virágkoszorúval díszítették fűrtjeiket. A ritka ünnepet megülte az egész lakosság; már reggel, mikor a négyszáz ember kereszt szülőivel a templomba vonult, nagy tüzek mellett sütek a nyársra huzott bárányok. A szertartás órákig eltartott. Utána, mint minden szerb ünnepen, megkezdődött a kolo, melyet együtt jártak a szerbek és megkeresztelt cigányok.

Angolország. Salisbury miniszterelnök a londoni Coventgardenben beszédet intézett a Prim Rose-társasághoz, melyben többi közt engesztelhetlen indulatosságtól feltűzelve kifejté, hogy hatalmas harc áll küszöbön, oly harc, mely Angliára nézve a legnagyobb fontossággal bír. A Homerule nem hoz békét,

hanem polgári és vallásharcokat. A konzervatív-unionistáknak, a legközelebbi választásoknál mindent el kell követniök a Homerule leküzdésére, a mely Anglia tekintélyét megsemmisítené és hatalmának ártana. — Nagyon sokan vannak Angliában, kik egészen más véleménynyel vannak a szegény irek törekvéséről, míg a külföldiek tulnyomó része határozottan azon véleményt táplálják, hogy angol kormány engesztelhetlen irelles politikája épen nem válik becsületére, de még hasz nára sem e szabadságszerető országnak.

Vidék.

— **Ungvár.** Meszlényi püspök ő méltósága folyó hó 7.-én a déli vonattal érkezett Ungvárra. A csapi állomáson előzőleg Kusnyír és Duresák főszolgabírák fogadták. A városban fogadására a vasuti állomáson megjelentek gróf Török József főispán, Kende alispán a központi megyei tisztikar élén, a gör. kath. káptalan tagjai közül Gebé, Jakovics és Fehér kanonokok, több lelkész, Fincicky polgármester a városi tisztikarral és képviselőkkel, számosan az intelligencia s az iparosok köréből. Az érkező püspök a vonatról leszállva a város nevében Fincicky Mihály polgármester által lelkesen üdvözöltetett. A püspök, megköszönve a szívélyes fogadtatást, felszállott saját kocsjára jobbján a főispánnal. A kocsi hosszú sora kísérte a nagy vendéget, a hol a menet elhaladt az utcák telve voltak közönséggel, a hidőn csinos diadalkaput állítottatott a város „Isten hozta” felirattal. A harangok zúgása között megérkezett a püspök a templom elé, hol leszállva a papság által fogadtatott; a templomba rövid imára ment, innét pedig a parochiára vonult, a hol szállva van. Délután 4 órakor fogadta Meszlényi püspök a tisztelegő küldöttséget gróf Török József főispán vezetése alatt. A püspök tiszteletére 8.-án este a hitközség tagjai fáklyásmenetet rendeztek s a püspök iránt érzett tiszteletüknek és szeretetüknek ez uton is kifejezést adtak.

— Ungmegyében alig mulik el mostan nap tűz nélkül. Április 30-án Solymos községben 40 ház sok melléképülettel, május 1-én Tibán 53 lakóház ugyanannyi melléképülettel, május 2-án Gézsényben midőn a lakosság nagyobb része a nagymihályi országos vásáron volt, 34 ház és 24 melléképület égett le. Ungváron május 4-én 4 ház égett le.

— **Firezák** Gyula munkácsi püspök, kinek beigtatása nagy fényvel és lelkes tüntetések között május 1-én történt Ungváron, 6000 frt jótékony adománynyal tette emlékeztetéssé e napot.

— **Szenna.** (Ungm.) A közép-ungri esperesi kerület Rusznák István esperesplébános elhunytáról tesz jelentést. A boldogult 1846-ban született Ungváron. Iskoláit Ungváron, Szatmáron végezte. Pappá szenteltetett 1869-ben. Káplán volt Pálócson, Munkácson és Ungváron, a honnan 1874-ben plébánossá neveztetett Jánkra. Mintegy 12 évig lelkipásztorkodott e helyen, amidőn (1886-ban) a szennai plébánia javadalmat nyerte el.

Az Istenben boldogult fáradhatlan tevékenységet fejtett ki új állomásán ugy a templom s plébániai épületek kijavittatása és átalakittatása körül, mint a szegény tót hitközség hitéletének fölélesztésében. Lelkipásztori kötelességeit mindig vidámkedvvel, ügyszeretettel, sőt lelkesedéssel teljesíté. Paptársaival ugy mint hiveivel szemben nyílt és

őszinte vala kevélység nélkül, nyájas és szíves hízkelkedés nélkül. E mellett türelmes, és békeszerető. Nem esoda, ha mindenki szerette, aki őt ismerte s azért társaságát is szívesen kereste.

Éppen előkészületeket tett a bérmálás szentségének legközelebbi kiszogálgattatása alkalmából a főpásztor méltó elfogadására, amidőn hirtelen megbetegedett. A közeledő halál jeleiből látta, hogy az előkészületeket más irányban kell immár tennie, hogy minél méltóbban jelenhessen meg legfőbb Ura, Istene színe előtt, akinek szolgálatára mint pap eddig huszonhárom évet szentelt.

F. hó 3-án, kedden zárta le szemeit e világra nézve örökre, hogy ezután lelki szemeivel egy szebb világot, Isten boldog menyországát szemlélhesse.

Földi maradványainak temetése gyász sz. misével a kerületi papság és nagyszámu világihivők jelenlétében 5-én, délelőtt volt. — Az örök világhosszág fényeskedjék neki!

— **A-Fernezelyen** f. hó 6-án reggeli 2 órakor Pap Zsigmond első-fernezelyi jegyzőt óriási durranás verte fel álmából, a ház megremegett a rázkódástól s egyik fala teljesen szétrombolódott. Dynamit-merényletet követtek el ellene. Ember életben kár nem történt. Az erős légrázkódás következtében a távolabb lakó Oblatek kohótiszt lakásának ablakai is összetörttek. A szolgabírói hivatal mihelyt tudomást vett, azonnal kiment a helyszínére vizsgálatot tartani. Az ügyes esendőségnek sikerült a tettést kézre keríteni. A merényletet Ötvös falusi bakter követte el, ki hasonló büntényért 6 évet ült is már börtönben.

— **Kraszna-Béltek.** Községünk tulajdonát képező kraszna-bélteki fürdő megnyitása e hó elsején igen kedvesen sikerült a vidék intelligentiájának élénk részvétele mellett. Képviselve láttuk fürdőnk ezen ünnepélyén N.-Károly, Erdőd, Dobra, Gyöngy, Ákos, Majtény, Szakas, Sándorfalu, Nántü érdeklődő közönségét. Valóban fürdőnk megérdemli a vidék közönségének meleg érdeklődését, mert községünk ez évben minden tőle telhető áldozatot meghozott a fürdő közönségének kényelméért. Nagys. és Főt. Szájbel János t. kanonok s esperes plébános ur, a helybeli egészségügyi bizottság buzgó és tevékeny elnöke a község felkérése folytán magára vállalta a fürdő rendezését, csinosítását, szóval a fürdő feletti felügyeletet s annak minden gondját; kitünően meg is felelt mindennek, a mennyiben nagy gonddal és ritka szakértelemmel gyönyörű sétautakat létesített, virágok pompáznak mindenféle, fenyőfák teszik tisztává, illatossá a levegőt. A sétatér végén pompás kuglizó áll a vendégek rendelkezésére. Ő nagyságának fő gondját képezték továbbá a fürdőszobák, ezek csinosan s kényelmesen vannak berendezve, az új vízvezetékekkel összekötve, két szoba új czinkádkokkal az intelligencia rendelkezésére van bocsátva. Igen izléses, új épülettel is nagyobbodott fürdőnk, mely két csinos szobájával a fürdő vendégek igényeit teljesen kielégítheti. Szóval fürdőnk a mai kor kívánalmainak megfelelően igen nagy haladást tett ez évben, a mire nézve az orosz-lánrész Szájbel J. ő nagyságát illeti, kit megjelenésekor az egybegyűlt lelkes közönség hálája és tisztelete jeléül üdvölvésekkel fogadott, ő nagyságát és hosszú kocsisorral érkező kíséretét ezután a zenekar hangjai mellett vezették a fürdő épülethez, a hol már terített asztalok várták a vendégeket. A kedélyes és vig mulatságnak csak késő

est vetett véget, a midőn az égen sötét felhők kezdtek tornyosulni. A fiatalság széles jó kedvében meg nem állhatta, hogy a zene hangjai mellett tánczra ne perdüljön és ezzel lett befejezve a fürdő ünnepélye. A kik ott voltak, mind meglepődve távoztak haza, azzal az óhajással, vajha mielőbb majálison találkozhatnánk ismét. A fürdőnek kiváló gyógyereje van közsvény, esúz, hülés és más hasonló betegségekben, vize orvosi tekintélyek által meg van vizsgálva. Helybeli fiatal ügyes orvosunk szíves készséggel áll fürdő vendégeink rendelkezésére. A bérlő pontos és olesó kiszolgálásról gondoskodik. Jöjjetek és lássátok! N. A.

— **Szobráncczról** és különösen a szobráncczi járás többi községéből a rossz termés és szőlőpusztulás miatt folyvást többen és többen vándorolnak ki. Eddig már több mint 2600 munkabíró ember hagyta oda hazáját s csupán Tiba községből 250-en vannak Amerikában. Ha vissza is jön egyik-másik kivándorló, nem sokáig marad itt, ismét utra kél s rendszerint többeket visz magával. Ennek következtében a vidéken nagyon emelkedett a munkabér; két, sőt gyakran háromszor akkora összeget követelnek a munkabírók, mint azelőtt. Egyik-másik Amerikába kivándorolt pénzt küld, abból élnek valamennyien.

M i u j s á g ?

— **A májusi ájtatosság**, mely a zárdatemplomban a Boldogságos Szűz tiszteletére naponként 6 órakor tartatik P. T a m á s jézustársasági atya beszédével, számos ájtatos közönséget vonz a zárdatemplomba. A boldogs. Szűz iránti tisztelet szép nyilvánulást nyer a püspöki papnevelő intézet kápolnájában is, hol a növendék papok naponként felváltva magasztalják a boldogs. Szűz erényeit s buzditják lelkesen egymást azok követésére.

— **Baross Gábornak**, a korán elhunyt nagyérdemű miniszternek szép jellemvonásai közül, melyeket lapunk első czikke méltat, kiemelkedő volt őszinte vallásossága is, melynek halála előtt is kifejezést adott. Érezvén végpereze közeledését, gyónni ohajtott. Az orvosok gondatlansága vagy talán vallástalansága megakadályozta ezen ünnepélyes kívánsága teljesedését, a helyett, hogy kötelességek szerint a veszélyes operatio előtt időt engedtek volna a lélek legelső szükségletének. Az operatio után pillanatra eszméletéhez térvén a nagy férfiú, ismét lelkész kívánt, s rögtön el is küldtek érte, de a lelkész már későn érkezett. Isten a vallásos lelkű haldokló kifejezett kívánságát gyónás számba veszi ugyan, s irgalmas lesz lelkének; de e tény mégis nem a legjobb világításba tünteti fel az orvosok eljárását, a kiknek gondatlan mulasztása mindenestre feltűnést keltő.

— **A Széchenyi-társulat** igazgatósága a megyebeli óvodák és gyermekházak vezetőivé folytatólagosan kinevezte, illetőleg eddigi állásokban ez évre is megerősítette: F.-Gyarmaton: Rákóczi Máriát, Kőmörön: Bartha Emmát, Kis-Aron: Székely Máriát, Csekében: Keresztes Irént, Sonkádán: Hajdu Erzsébetet, Botpaládon: Hajdu Rózát, Kispaládon: Jászay Ilonát, Penészleken: Imry Juliskát, Méhteleken: Duna Emiliát, Győrteleken: Bein Gizellát, Kr.-Bélteken: Pap Idát, Nagy-Somkuton: Szabó Emiliát, Avas-Ujvároson: özv. Pápainét, Dobrán: Morvai

Veront, Sárközujlakon: Brunner Irént, Körtvélyesen: Mártonfi Irént, Nagy-Doboson: Gráf Olgát, Nagy-Ecseden: Peres Rózát, Ny.-Csaholyon: Jerabek Irmát, Erdődön: Sepsy Lajosnét, Szaniszlóra: Kerekes Emmát, Sz.-Dobon: Szilágyi Lukréziát, Vitkában: Jassik Irmát, Ópályiban: Kováts Józsefnét, N.-Aron: Eszenyi Erzsébetet, Oltsván: Fehér Erzsébetet. Miről az illetők ama meghagyással értesítettek, hogy mielőbbi kiszállítatások tekintetéből az illető községek főbíráival magokat sietve érintkezésbe tegyék. Szatmár, május 4-én 1892. Kováts Eduárd igazgató.

— **A Kölcsey-kör** június 8-án este a városi színházban hangversenyyel, felolvasással és néma képletekkel összekötött színi előadást rendez. Ezen ünnepélyes est rendezésére egy szűkebb körű bizottság alakult, melynek tagjai felosztván maguk között a teendőt, az „Emlékkönyv” szerkesztésével megbízott rendezőség a következő lelkes felhívást bocsátotta ki: Dicsőséggel áldásosan uralkodó királyunk megkoronázásának negyedszázados évfordulója alkalmából rendezendő ünnepélyek sorozatát a „Kölcsey-kör” is emelni óhajtván, f. évi június hó 8-án este, a városi színházban hangversenyyel, felolvasással és élőképekkel összekapcsolt színelőadást rendez. A „Kölcsey-kör” ezen kiváló alkalommal történendő szereplésének emlékeül „Emlékkönyvet” ad ki, melynek tartalmát megyénk és városunk illetékes egyénei szolgáltatnák. Mély tisztelettel kérjük tehát fel Czimedet, miszerint ezen „Emlékkönyv” tartalmának és becsének minél magasabb színvonalra leendő emelése céljából, szívesen közreműködni kegyeskedjék, és nagybecsű dolgozatával, mely lehet próza vagy költemény, körünket mély hálára kötelezni méltóztassék. A kéziratot tisztelettel kérjük, hogy bezárólag folyó év május hó 29-ik napjáig Mátray Lajos tanár urhoz, mint a „Kölcsey-kör” irodalmi szakosztályának előadójához (Szatmár, Árpád-uteza 27. szám) esetleg póstán eljuttatni sziveskedjék. Azon hazafias meggyőződésben vagyunk, hogy Czimed a magyar nemzetnek ezen magas ünnepélyét, melyen bensőleg részt vesz minden igaz hazafi, külsőleg is emelni kész; ezért ismételtelen azon tiszteletteljes kérésünknek adunk kifejezést, hogy a Kölcsey-kör ezen föllépésében az ünnepély fényét emelni, ennek emléket nagybecsű dolgozatával megörökíteni méltóztassék. Kelt Szatmáron, a „Kölcsey-kör” választmánya folyó év május hó 4-én tartott rendes ülésének megbízásából. Hazafiúi tisztelettel: dr. Fodor Gyula, Radó Bertalan, Mátray Lajos, mint az „Emlékkönyv” szerkesztésével megbízott szűkebb körű rendezőség tagjai.

— **Az érettségi vizsgálatok** szóbeli része a helybeli kir. kath. főgymnasiumban f. évi június 22-én fog történni.

— **A kath. legény-egylet** vasárnap szent-József ünnepén színelőadással összekötött mulatságot rendezett, melyen az érdeklődők nagy száma előtt Bodnár Gáspár „Vissza a műhelybe” cz. jó irányú szép darabját zajos tetszés mellett adták elő a fiatal műkedvelők. Az előadás után szavalt s erre táncz következett. Dicsérettel adózunk az ifju előadóknak, kik ilyen szórakoztató, de a mellett az önművelést nagyban előmozdító nyilvános szerepléseikkel már rég kiérdemelték a rokonszenvet.

— **Bodnár Gáspár**, népies szépirodalmunk eme kitartó szorgalmu munkása Elbeszéléseit

adta ki egy kötetben Szatmáron, Molnár Jánosnál. A kötet megrendelhető kiadónál és szerzőnél (Bodnár Gáspár, nőképezdei tanár, kath. legény-egylet). Jövő számunkban bővebben megemlékezünk róla.

— **Pomali Gyuri!** E czim alatt a „Felvidéki Szemle” a következő jóízű kis epizodot beszéli el püspökünk ő méltóságának Fireczák Gyula munkácsi püspök fölszentelése alkalmával Eperjesen történt időzéséből. Meszlényi Gyula szatmári püspök megakarván tekinteni a kath. gymnasiumot, a „Stephania” nőnevelő intézetet stb., az eperjesi püspök hintójába ült, maga mellé vevén még kalauzul egy fiatal gör. kath. papot. Gyuri, a kocsis sebesen hajtott, a mit pedig a bennülő püspök nem szeret. „Ugyan kedves öcsém — szólítja meg a püspök a kis papot — szóljon a kocsisnak, hogy ne hajtsen olyan sebesen. „Pomali Gyuri!” (Lassan Gyuri!) kiáltott erre a megszólított a kocsisra, a ki azonban azután is csak úgy hajtott, hogy többször kellett a fiatal papnak a „Pomali Gyuri”-t ismételnie. Mikor aztán kiszálltak a kocsiból, a püspök megjegyzé: „Ez mégis furesa; mikor Császkával egyszer együtt kocsikáztam Szepesváralján, akkor is Pomali Gyurinak hívták a kocsist!”

— **A szatmári ref. egyház** Berký István lelkész 50 éves hivataloskodásának jubileumát f. é. május 1-én emlékezetes templomi ünnepélylyel ülte meg. Ez alkalommal a hivek és egybegyűlt összes ifjusághoz Tabajdi Lajos tartott emlékbeszédet. A közgyűlésen pedig Hermán Mihály főgondnok méltatta az érdemes agg lelkész érdemeit. Kolozsváry Mihály kántor-tanító is ekkor töltötte be szolgálatában 50. évét, mely alkalommal őt is egyházi küldöttség üdvözölte.

— **Színészet.** Még három előadás fog tartatni e saisonban s aztán bezárulnak Thália templomának ajtai egy időre. Kömley színigazgató azonban mindent elkövet, hogy ez estéket változatossá s élvezetessé tegye. Még tegnap Hegyesiné művészetében gyönyörködtünk s holnap már itt lesz ismét Vizváry Gyula. Szerdán Vizváryval színre kerül a „Ideges nők”, csütörtökön a „Nagyapó” s pénteken az utolsó előadás esz „Orpheus a pokolban”.

— **Bikszád.** Vármegyénk ezen újabb időben oly nagy lendületet nyert kitűnő fürdő gyógyintézetében, mint halljuk ez évben a tulajdonos áldozatkészségéből, nemcsak nagymérvű szépészeti és kényelmi átalakulások történtek, hanem még egy rendszeres hidegvíz gyógyintézet is létesült. Fürdőmegnyitás május 15-én.

— **Adó-ügy.** Miután a folyó 1892. év második negyed második havába léptünk, mindenki az 1883. évi 44. t. cz. 55. §-a értelmében felhivatik, miszerint úgy az állami, mint a községi adó és utódjáruak második negyedrészt a mult évi adókievetéshez arányítva folyó évi május 5-ig a városi pénztárba annál is inkább fizesse be, mivel ez időn tul a folyó évi adók után késedelmi kamat fog számittatni, és június 1-ső napjától a hivatolt törvény 56. §-a szerint a végrehajtási eljárás fog alkalmaztatni. Együttal értesítetik a t. közönség, hogy úgy az állami, mint községi adóhátralékokat, hegyi ut, laktanya-építetési költségeket, valamint az utadó, iparkamarai illeték, hadmentességi díj, jog- és bélyegilleték, ipartanodai tandíj, illeték-egyenérték, vagy bármi néven nevezendő hátralékokat 8 nap alatt annál is inkább fizesse be, mivel ez idő eltelte után a városi

pénztár eme követeléseit végrehajtás útján fogja behajtani. Szatmár, 1892. május 1. Bösörmenyi Károly, kir. tanácsos, polgármester.

— **Gyászhir.** Koós Emilia és Gábor, mint gyermekei, Keresztes András, Keresztes Teréz özv. Erdősy Vilmosné, Keresztés Mária férjezett Mándy Benőné mint testvérek, Keresztes Andrásné szül. Szödényi Juliánna, Mándy Benő mint sógornő és sógor ugy a saját, mint a nagyszámu rokonok nevében fájdalomtelt szívvél jelentik forrón szeretett édesanyjuk, testvér, sógornéjuknak és a jó rokonnak özv. Koós Gáborné szül. Keresztes Zsuzsánnának folyó 1892. évi május 1-én esteli 5 órakor hirtelen agyhűdés következtében, élete 55-ik évében történt váratlan gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 3-án délután 5 órakor tétettek a Petőfi-utca 5. számú háztól az ev. ref. egyház szertartása szerint a szatmári sírkertbe örök nyugalomra. Szatmár, 1892. május 2-án. Áldás és béke lengjen porai felett!

— **Méntelep.** A városunkba áthelyezendő katonai méntelep ügyében a napokban járt itt Fadl Allah el Heded Debreczenben állomásozó méntelep parancsnok. Megvizsgálta a honvéd kaszárnyát, azonban azt e célra alkalmasnak nem találta. Az intéző körök, mint halljuk, abban állapodtak meg, hogy a hidontuli gyakorló tér mellett levő s a város tulajdonát képező területen kellene egy istálló építeni; a parancsnok ezt jónak is találta s így most már csak az a fő fontosságú kérdés oldandó meg, hogy hol vegyükrá a pénzt?

— **Az országos dalárversenyen,** mely a nyáron augusztus hóban Budapesten lesz, a mi dalárdánk is részt veend s nagyban folyának is a próbák a szokott helyen. A verseny Budapesten a városligetben az 1885-i kiállítási iparszarnokban fog megtartatni, melyet e célra a keresk. miniszter átengedett. A verseny programja a következő leend: Első nap: kötelező verseny. „Ébresztő” Poldini E. Második nap: Szabadon választott versenydarabok előadása. Harmadik nap a következő darabokat adják elő az egyes dalárdák: 1. „Nemzeti zászló” Huber K. 2. „Sajkázó” Schubert F. 3. „Szentelt Hantok” Mosonyi M. 4. „Ó német csatadal” Ritz Gy. 5. „Rajnai bordal” Liszt F. 6. „Szerenád” Zichy G. 7. „Dal a szabadság” Marschner. 8. „Suhog a szél” Zimay. 9. „Viharban” Dürner. 10. „Honfidal” Gaál F.

Színház.

Vasárnap „A peleskei nótárius” adott elő, tegyük hozzá: gyengén és vontatottan. Ezt a régi jó bohózatot, mely tözsgyökeres magyarságánál és jeleneteinek kazagtató változatosságainál fogva kedvenz darabja a népnek, színészeink lanyhán, valószínű robot munkába morzolták le. A czimszerepben Moóri fölötté gyenge és egyhangú volt. Játéka éppen semmi élvezetet nem nyújtott. Hermant Kömlei találóan maszkírozta. Egyedül ő volt képes a hideg közönséget kissé kedvre deríteni. A többi szereplők nem akartak tultenni Moórin. Nem is voltak különbek nála.

Hétfőn a „Ne hagyj magad Schlessinger” czimű gyarlóságot rántották elő. Sem közönség, sem jó kedv nem igen mutatkozott.

Kedden „A szabin nők elrablása”

bohózatot vigjáték Benedekné jutalmául elég sikerülten. Közönség csekély számban. A jutalmazott a szobalány szerepében ügyesen mozgott. Jók voltak Szilágyiné, Ságghiné és Német. Miklósi Ilonka, ez a fiatal és tehetséges színésznő, kit drámában és vigjátékban, énekes és társalgási darabban egyaránt felhasználnak, ma este is kellő sikerrel játszott, bár gyakori és tehetségével sokszor ellentétes darabokban való felléptei fölötté akadályozhatják az alapos elkészülésben.

A láz, melyet a budapesti közönségben az utóbbi napokban Duse Leonora olasz színművésznő játéka okozott, nálunk várakozásteljes kíváncsiságban nyilvánult, midőn meghallottuk, hogy Hegyesi Mari a budapesti nemzeti színház tagja itt a „Kaméliás hölgy” s több más darabban fog vendégszerepelni. Kíváncsiak voltunk a befolyásra, melyet jeles tragikánk felfogására Duse játéka tett, mert hogy tett, ez kitűnik a „Magyar Genius”-ban közölt leveléből, s kíváncsiak voltunk a hatásra, amit Hegyesi játéka reánk gyakorolni fog. S valóban a műélvezet, melyben ő bennünket részesített, megfelelt a várakozásnak. A tökéletes művészt láttuk, ki nem szaval, s nem keresi, emeli ki a szavakat, melyekkel a hatást csigázza, mert az igazi művészet célja ugy előadni valamit, hogy elhiessük, miszerint ez az életben megtörtént, már pedig az életben sem szavalást, sem hatáskeltő frázisokat nem találunk. Halk, gyors beszéde a szívig jut s egyszerűségével, igazságával hat, csak sejteti a vihart, mely a kebelben dül. Pénteken a „Kaméliás hölgy”-ben lépett fel. Nem az elbukott, hanem a szenvedő, boldogtalan s szerelmese boldogságáért önmagát, életét feláldozó nőt láttuk. A fájdalom, mely az apávali jelenet után elfogja, oly igaz volt, hogy könyvek lopóztak a néző szemébe, az öröm, melyet a halálos beteg nő Armand láttára érez, a valódi öröm kitörése. Hát a haldoklás, a kétségbeesett erőlködés, melylyel ragaszkodik az élethez, a fájdalom, melyet gyengesége okoz megható, igaz, valódi volt. Megemlítjük Császért (Armand), ki helyes felfogással, szépen s nemesen játszott s elismerést érdemel. Hevesy (Duval) nem találta el a helyes alaphangot s kiríti a környezetből.

Hasonló sikerrel adatott szombaton „Lecouvrier Adrienne”, s ez előadásról, ha bírálatot akarnánk mondani, csak ismétlésbe esnénk. Hegyesinén kívül jól játszottak még Benedek (St. Mourice) Csiszér, Csiszérné és Hevesy.

Irodalom.

— **Bérmálási ajándékul** igen alkalmasak a következő jóirányu művek, melyeket melegen ajánlunk: 1. „Katholikus hajadonok könyve.” Irta Cziklay Lajos. Megrendelhető a „Magyar Néplap” szerkesztőségében Pozsonyban. Ára erős vászonkötésben két forint. Diszesebb kötésben arany nyomással és metszéssel három forint, selembe kötve öt forint, a legfényesebb selemkötés nyolcz forint.

Ezen igen érdekes és hasznos könyvet különösen ajánljuk szives olvasóinknak. Azon nem valláserkölcös nevelését célozza, melytől függ a jövő nemzedék boldogsága. A mű tartalmát tekintve, tárgyalja: a hajadonokat, a hajadon honleány kötelességeit. A hajadon a szülei házában. Az árva. Előkészületek a házas életre. Az aggleányi élet. A női hivatás megválasztásának fontossága. A nők a szerzetesi életben. A nők kereseti

forrásairól általában. A legszokásosabb női keresetforrások. A nők a tanítói pályán, a hivatalban, a szépművészetben, a kereskedelemben, a műiparban, a kézműiparban, a házi iparban, az egészségügyi szolgálatban stb. Különösen értékes e könyv ama gyakorlati irányánál fogva, hogy egyes női keresetforrásokat nemcsak etméletileg tárgyalja, hanem megmondja azt is, hogy az egyes keresetforrás minő előképzettséget kíván. Jobb és hasznosabb könyvet akár bérmálási, születési vagy névnapi ajándékul, akár vizsgálaton elismerésül már nem adhatunk a női nemzedék kezébe.

Különfélék.

Időszerű megszívlelés. Hogy mily borzasztóan sötét az a kép, melyet Oroszországban a Romanov czári dynastia feltűntet, mutatják a következők: Oroszország „mindenható” czárjai ebben a században részint orgyilkosok által, részint örültségben hálnak meg. A „nagy” Katalin czárnő férjét III. Pétert Orloff által kegyetlen módon gyilkoltatta meg; fiát I. Pált ennek saját fiai tudtával hasonló sors érte. I. Sándor, a gyilkosokat kincsekkel és méltóságokkal halmozta el, csak hogy egy kis ideig uralkodhassék a trónon, miglen ő is elmezavarodásban mult ki. Idősb fia Constantin megörült, helyette I. Miklós lépett a trónra, a ki czári örültségében megkezdvén a krimi háborút, ebben meg is halt. II. Sándort a nihilisták végezték ki retentő módon. Midőn ez megeseonkitva és vérezve a hóval fődött földön hevert, testvére, Miklós, a ki először jött segélyére, feléje hajolván és haldokló fejét fölemelvén, így szólt hozzá: „Hogyan érezed magad testvérem?” „Hidegen — haza meghalni!” válaszolt II. Sándor. Ezek valának utolsó szavai a „mindenható” czárnak, a ki millió ember fejett uralkodék. E század ily tapasztalataira tekinthet vissza Oroszországnak jelenlegi uralkodó czárja, ha várpalotájában az utolsó merénylet okaira visszagondol! — Így szolgált elégtelet a Gondviselés — egyebektől eltekintve — a szóttarabolt kath. Lengyelhonnak, a megrabolt, elnyomott, Szibériába számkivetett, vagy az orosz börtönökben lassu, kinos halálra kárhoztatott lengyel katolikus keresztény hiveknek. Ha a földön nincs igazság, van az égben.

Színésznőből apáca. A római Via Merulana-n, a kolostorok utcáján levő Szent-Anna kolostor legújában egy érdekes lakó nyert. Egy fiatal apácát vettek föl ebbe a kolostorba, kinek életéhez egész regény fűződik. Anna Rosina, így hívják az apácát, a nyolczvanas évek elején kedvelt énekesnője és ünnepezt szépsége volt Nápolynak. Az ischiai földrengés alkalmával éppen Casamicciolában a Hotel Suisse-ban töltötte szabadságidejét s az összeomlott épület őt is romjai alá temette. Csodálatosképen egy hajaszála sem görbült meg s mig jobbra-balra halálhörgések hallatszottak, addig Rosina kisasszony csak azért imádkozott, hogy elhordják a romokat, mielőtt még egészen reá szakadnának. E borzasztó percekben fogadalmat tett védőszentjének, Szent Annának, hogy ha kiszabadul, egész életét neki szenteli. Ugy is lett. A mentésre kirendelt bersaglieri-legénység elhordotta a düledező romokat, a megmenekült színésznő pedig rögtön jelentkezett San Felice kardinálisnál, a nápolyi érseknél, a ki a Szent-Anna apácák kolostorába felvétette.

Apróságok.

Bemegy a szegedi cziwis az apát-plébánushoz és illendően köszönve: „Halottunk érkezett“, ugymond, itt a recepisz is. Nézi az apát-plebánus a recepiszt, aztán a cziwishez fordulva így szól: No ez szegény halálos betegségben halt meg. En is mindjárt gondoltam, mikor készülni láttam. Hát aztán hogy tessük, palástban vagy ingben? Már kérem, csak nem egészen ingben, meri hát felnött leányok is lesznek ott.

„Emlékszel-e feleségem, ezéltt 25 évvel kísértetek el, mint menyasszonyt atyád házából“.

„Ugyan, ne emlegesd, hát én azóta hányszor kísértetek haza a — korcsmából.“

Gorombán örölni
5 perczig forralni

Kathreiner malata kave gyara
Berlin-München-Bécs

Egészség
Takarékosság

Kathreiner
Kneipp-Malatakávéja.
Az egyetlen babkávészével és illatával bíró malatakávé.

Legjobb pótkávé

Sohasem nyitottan, csupán eredeti csomagokban a fenti védjeggyel.
Kapható minden gyarmatári és droguista üzletben.

LITTECZKY ÉS REIZER

könyv, papír és zenemű kereskedése
SZATMÁRON

ajánlja a következő kiadványait:
Megváltó Buza Sándortól, füzve 50, kötve 90 kr.

A ker. szeretet leánya Buza S. füzve 50, kötve 70 kr.

A vén hegedős Beregi S. 15 kr.

Vezérkönyv a gyermek menhelyek felállítására és vezetéséhez Marosán K. 1 frt.

Ajánlja továbbá dusan felszerelt raktárát mindenféle író, levél, rajz és esomagoló **papirjainak**; szent képei olvasói és más **egyházi szereinek**.

Különösen figyelembe ajánlja a husvéti és bérnálási időre, valamint az iskolai év végére ajándéknak alkalmas diszmnűveit, ima és képes könyveit. Raktáron tart minden egyházi, ügyvédi, községi, gazdasági és végrehajtói kész **nyomatványokat**.

Pontosan eredeti árban kiszolgál bárhol megjelent **irodalmi művet**.

Előfizetést árfelemelés nélkül elfogad minden bel- és külföldi folyóirat, napi és divat **lapra**.

Elvállal nyomdai és könyvkötői munkákat. — **Vidéki** megrendeléseket a legpontosabban teljesít, megbízásokat elfogad. **Könyvjegyzéket** kívánatra bérmentve és ingyen küld.

BIKSZÁD GYÓGYFÜRDŐ Szatmármegyében.

Megnyitás május 15.-én.

Ezen égvényes konyhasós savanyu víz kitünő hatásu *heveny és idült gyomor és bélhurutban, a légző szervek hurutos bántalmaiban, máj és epe bajokban, vese és a húgyhólyag betegségeiben, kitünő aranyér, sárgaság és epedaganat ellen.*

Ezen évben nagy átalakulások történtek ugy a fürdő szépsézet, mint gyógyberendezését illetőleg.

A fürdőben **ivó fürdő** és **belégző gyógymód** alkalmaztatik. **Savó cura. Hidegvíz gyógyintézet. Zuhanyok.**

A betegek szórakoztatásáról kellőleg van gondoskodva.

Vasuti állomás Szinyér-Váralja és Técső, hol alkalmas kocsik kaphatók; bármely állomástól 2 1/2 óra alatt a fürdőt el lehet érni.

Helyben fürdőorvos és posta.

Gyógyfürdő igazgatóság.

Női- és férfi ruhák és fehérneműek varratása.

A tavaszi és közelgő nyári idény alkalmából van szerencsém a helybeli és vidéki nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy

„HAZAI IPARCSARNOKOM“-BAN

nagyválasztékban vannak a legdivatosabb **férfi gyapju-kelmék** valódi hazaiak, u. m. brassói, gácsi, szebeni és zsolnai gyárakból, melyek minőség tekintetében **jóval felülmúlják** a más külsországi gyártmányokat s ezen anyagokból felelősség mellett a legcsinosabb ruhák varratását elvállalom.

Valódi

szepességi, késmárki vászongyár
kizárólagos raktára.

A tiszta lenből készült és gyepen fehérített sima vásznak, damaszok, asztal- és ágyneműk, szines len és selyem kávésterítékek, zsebkendők, rojtos és damaszok törülközők, törölközők, **gyári árakban**, — mely gyártmányból a legszebb kelengyék készíttetnek — (valódi késmárki sajt-vászon, négyszögenként 24 kr.

Kizárólagos raktár eperjesi, illetve szepesiglői pamutvásznak, chiffonok, cöpper és szatinoknak, mely utóbbiak férfi alsó nadrágokra használtatnak.

Egyedüli raktára a kassai harisnyáknak, férfiak, nők és gyerekek részére, turista ingek, váczi kötszövött keztük stb.

Nagyválasztékú férfi és női fehérneműk, férfi és női nyakkendők.

Egyedüli raktára a híres pozsonyi nemez kalapoknak, a békéscsabai női derék- és vállfüzőknek, (Miederek), nagy-váradai bőrkeztüknek.

Dús választék budai és székes-fehérvári kék-festő és szines voilek, cretonok, a legujabb divatu női **ruhakelmék, selymek, napernyők** díszítésekből.

Női ruhák készítését a legutolsó divat szerint elvállalom.

Egyedüli raktára a híres kalotaszegi varrotas mellényeknek, asztal és butor védőknek, himzések, kötények, **székely katrinczák**, székely függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek, szőnyegek, ágytakarók, pokróczok, utazó kendők (Plédek) stb. Mindennemű kezdett munkák, rövid árak, béléseműk, pamutok stb.

Midőn a mélyen tisztelt közönség szives figyelmét a fent elsorolt gyártmányokra felhívni bátorokodom, ugyanekkor kérem eddigi szives pártfogásukat, biztosítva, hogy üzletemben „határozott árak“ mellett szolid kiszolgálásban részesülnek.

Teljes tisztelettel

PÁSKUJ IMRE.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Mintákat bérmentve küldök.

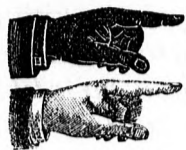
Haltemberger B. kelmefestő és vegyi tisztító bizományosa.

Teljes menyasszonyi kelengyék.

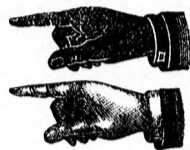
Vásznak fehérítettése elvállaltatik.

Határozott olcsó árban.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a város s vidék nagyérdemű uri közönségét, miszerint Szatmáron, **Deáktéren, a város háza épületében, egy új minta**

butortermét

rendeztem be, mely fényes berendezésével, a modern legmagasabb izlésnek megfelel, s feleslegessé teszi a fővárosi és külföldi czégektől való megrendeléseket.

Arany, fekete matt, fényezett s tiszta diófaálványokból készült salonberendezések, fantasie s renesans darabok, valamint legújabb divatu háló, ebédlő, s **uri szoba berendezések** mindig dus választékban raktáron vannak.

Ad eddig szállított butorokról beérkezett számos elismerő levelek üzletemben megtekinthetők; úgy az új, valamint régebbi idő óta fennálló **Kazinczy-utca 2. szám** alatt levő raktáramat, az uri közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

hazai butorcsarnok tulajdonosa

Lindenfeld Mór.

U. i. úgy mint eddig, ezután is mindenféle

értékpapirokat, részvények s regále kötvényeket

a legmagasabb árban veszem.

Hazai butorcsarnok!

Kazinczy-utca 2. szám.

Deák-tér, város háza.

Adriai biztosító-társulat.

(ALAPITTATOTT 1838. ÉVBEN.)

T. cz.

Van szerencsénk tudomására hozni, hogy az eddig ifj. Böszörményi Sándor ur vezetése alatt álló **szatmári főügynökségünket**

ZOMMER KÁROLY

urra ruháztuk át és kérjük t. czimedet, miszerint a biztosítást illető ügyekben az említett urhoz bizalommal fordulni méltóztassék, ki azon lesz, hogy az intézet hagyományos elveihez hiven a biztosító közönség kívánsága és követelményeinek minden tekintetben megfeleljen.

BUDAPEST, 1892. május havában.

Kiváló tisztelettel

a cs. kir. szabad. adriai biztosító-társulat magyarországi osztálya

báró Podmanicky Frigyes,
intéző.

Lichtenberger J.
vezértitkár.

Vonatkozással fenti értesítésre részemről is kérem t. czimeket, miszerint becses jóakarata e bizalmával megtisztelni méltóztassék, eleve is biztosítom arról, hogy mindenkor fő törekvésem lesz szives jóakarátát a **biztosítási ügyletek gyors, pontos és lelkiismeretes elintézése,** valamint érdekei folytonos figyelembe vétele által teljes mértékben kiérdemelni.

SZATMÁR, 1892. május havában.

Kiváló tisztelettel:

ZOMMER KÁROLY,

főügynök
Árpád-utca 24. szám.

1-3